

Murat SAYGI

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişı, Manisa Sosyal Güvenlik İl Müdürü

Yurtdışında Tedavi ve Tedavi Bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu'nca Karşılanmasına İlişkin Düzenlemeler

I- GİRİŞ

Sağlık yardımları Sosyal Güvenlik Kurumunca karşılanan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, Kurumca finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri, yol, gündelik ve refakatçi giderlerinden yararlanma esas ve usulleri ile bu hizmetlere ilişkin Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen ödenecek bedeller, Sosyal Güvenlik Kurumunca yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği'nde¹ yer almaktadır.

Bu makalede Sağlık Uygulama Tebliği (SUT)'inde yer alan düzenlemeler çerçevesinde Türkiye'de tedavinin/tetkikin mümkün olmaması nedeniyle yurtdışında sağlanacak sağlık hizmetleri, yurtdışı tetkik işlemleri ve yurtdışı yol, gündelik ve refakatçi giderlerinden bahsedilecektir.

II- TÜRKİYE'DE TEDAVİNİN/ TETKİKİN MÜMKÜN OLMAMASI NEDENİYLE YURTDIŞINDA SAĞLANACAK SAĞLIK HİZMETLERİ

SUT'un 4.4.3 numaralı maddesinde Türkiye'de tedavinin/tetkikin mümkün olmaması nedeniyle yurtdışında sağlanacak sağlık hizmetlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

SUT'un 4.4.3.A numaralı maddesi uyarınca yurtiçi sağlık hizmeti sunucularında sağlanamayan sağlık hizmetlerinin yurtdışı sağlık hizmeti sunucularında sağlanabilmesi için aşağıdaki düzenlemelere uyulması gerekmektedir.

1) Yurtdışı Tedavi Sağlık Kurulu Raporu

SUT'un 4.4.3.A-1 numaralı maddesi uyarınca

yurtdışı tedavi için gerekli sağlık kurulu raporları;

a) Doku ve organ nakli için Kurum internet sitesinde yayımlanan "Yurtdışında Doku ve Organ Nakli Amacıyla Sağlık Kurulu Raporu Vermeye Yetkili Resmi Sağlık Kurumları Listesi" nde yer alan hastanelerin sağlık kurullarınca,

b) Diğer tedaviler için ise üniversite hastaneleri veya eğitim ve araştırma hastanelerinin sağlık kurullarınca,

SUT eki "Yurtdışına Tedaviye Gönderileceklere İlişkin Sağlık Kurulu Raporu" (EK-1/B) formatına uygun olarak düzenlenmesi ve raporda altı ayı geçmemek kaydı ile tedavi süresi belirtilmesi gerekmektedir.

Sağlık Kurulunun en az biri ilgili dal uzman hekimi olmak kaydıyla; üniversite hastanelerinde 5 öğretim üyesi, eğitim ve araştırma hastanelerinde 5 klinik şefi veya şef yardımcısı katılımıyla oluşturulması gerekmektedir.

Düzenlenen sağlık kurulu raporlarının Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesince veya Kurumca yetkilendirilen ve Kurum web sayfasında ilan edilerek duyurulan hastanelerce teyit edilmesi ve sonrasında Sağlık Bakanlığınca onaylanması gerekmektedir. Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı tıp fakültesi hastaneleri tarafından kendi mevzuatına uygun düzenlenen yurtdışı tedavilerine ilişkin sağlık kurulu raporlarının Sağlık Bakanlığınca onaylanmış olması yeterli sayılmaktadır.

Söz konusu işlemler sonrasında, Dışişleri Bakanlığı nezdinde gerçekleştirilecek işlemler Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yürütülmektedir.

2) Raporların Yenilenmesi, Bekleme Süreleri ve Süre Uzatımı

SUT'un 4.4.3.A-2 numaralı maddesi uyarınca yurtdışı tedavilerine ilişkin raporların Sağlık Bakanlığınca onaylanmasından itibaren 3 ay içinde yurtdışına çıkmak üzere işlem yapılmayan raporların yenilenmesi gerekmektedir.

Yurtdışı tedavi süresi raporda belirtilen süreyi geçemez. Tıbbi nedenlerle yurtdışında tedavinin uzaması halinde, tıbbi gerekçeler misyon şeflikleri vasıtasıyla Kuruma gönderilir. Tedavi süresinin uzatılmasının uygun olup olmadığı

konusunda Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesinin yazılı görüşü alınarak altı ayı geçmeyen dönemler halinde en çok iki yıla kadar tedavi süresi uzatılabilir. Belirlenen ya da uzatılan sürenin aşılması halinde aşılacak süreye ait tedavi giderleri ile gündelik ve refakatçi giderleri ödenmemektedir.

Yurtiçinde sağlanamayan organ nakli işlemleri yurtdışında uzun bekleme sürelerini gerektirdiğinden, hastaların yurtdışındaki ilk tetkiklerinin tamamlanmasını müteakip uygun organ teminine kadar geçecek süredeki tetkik ve tedavileri yurtiçinde yapılacaktır. Uygun organ temini üzerine hasta, yeni bir sağlık kurulu raporuna ihtiyaç duyulmadan nakil işlemi için yurtdışına gönderilecektir. Ancak hastanın organ nakli sırasına alındığı tarihten itibaren bekleme süresinin beş yılı geçmesi halinde, yurtdışına gönderilmeye ilişkin sağlık kurulu raporunun SUT'un 4.4.3.A-1 numaralı maddesi doğrultusunda yenilenmesi ve ilgili onayların yapılmış olması gerekmektedir.

Organ nakli tedavisi için yurtdışına gönderilen kişilerin, organ teminine kadar geçecek sürenin naklin gerçekleştirileceği ülkede geçirilmesinin zorunlu olduğunun yurtdışı sağlık hizmeti sunucusuna gerekçeleriyle belgelenmesi halinde Genel Müdürlük, Sağlık Bakanlığının yazılı görüşünü almak suretiyle bekleme süresinin yurtdışında geçirilmesine karar vermeye ve yurtdışında geçirilecek süreyi belirlemeye yetkilidir. Bu süre altı ayı geçmeyen dönemler halinde uzatılabilir. Yurtdışında toplam bekleme süresi iki yılı geçemez. Belirlenen ya da uzatılan sürenin aşılması halinde aşılacak süreye ait tedavi giderleri ile gündelik ve refakatçi giderleri ödenmez.

3) Sağlık Hizmeti Bedellerinin Ödenmesi

SUT'un 4.4.3.A-3 numaralı maddesi uyarınca yurtdışında tedavi edilecek kişi, var ise yurtdışındaki sevke konu tedaviye ilişkin sözleşmeli sağlık hizmeti sunucusuna sevk edilir ve sağlık hizmeti giderlerinin tümü karşılanır. Yurtdışında sözleşmeli sağlık hizmeti sunucusunun olmaması hâlinde de sevk edilen sağlık hizmeti sunucusunda yapılan tedavilere ait giderlerin

tamamı Kurumca ödenir. Ancak, kişinin tercihi doğrultusunda Kurumun yurtdışında sözleşmeli olduğu sağlık hizmeti sunucusuna gitmemesi hâlinde, sözleşmeli yere ödenebilecek tutarı geçmemek üzere Kurumca ödeme yapılır, arada fark oluşması hâlinde fark kişi tarafından karşılanır.

Kişilerin ülkemizle sosyal güvenlik sözleşmesi olan bir ülkeye gönderilmesi halinde; o ülke ile yapılan sosyal güvenlik sözleşmesinde tedavi uygulaması öngörülmüş ve tedavi amacıyla gönderilen kişi sosyal güvenlik sözleşmesinin kapsamında bulunuyorsa, bunlar hakkında sosyal güvenlik sözleşmesi hükümleri uygulanır.

Yurtdışında yapılan tedavi bedelleri, Kurum tarafından yurtdışı sağlık hizmeti sunucusu banka hesabına havale edilmesi veya kişilerce ödenen tutarın belge karşılığı kendilerine ödenmesi suretiyle karşılanır.

Kurumca, yurtdışında yapılacak tedaviler için oluşacak giderlere mahsuben talep edilmesi halinde, kişilere veya sağlık hizmeti sunucusuna avans ödenebilir. Avans ödemesi misyon şefliği aracılığıyla da yapılabilir.

Kurum, avans ödemeleri için, yurtdışındaki sağlık hizmeti sunucuları tarafından düzenlenen belgelerin ve raporların misyon şeflikleri tarafından onaylanmasını isteyebilir.

Acil müdahaleyi gerektiren durumlar ile sevke konu hastalığın komplikasyonuna bağlı olarak gelişen durumlar hariç olmak üzere yurtdışına sevke konu hastalık dışındaki tedavi giderleri Kurumca ödenmez.

Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri tarafından, SUT eki "Yurtdışı Tedavi/Tetkik İçin Hasta İzleme Çizelgesi" (EK-1/A) ile birlikte yapılan işlemlerin sonucundan Genel Müdürlüğe bilgi verilmesi gerekmektedir.

III-YURTDIŞI TETKİK İŞLEMLERİ

SUT'un 4.4.3.B numaralı maddesinde yurtdışı tetkik işlemlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Yurtiçinde yapılamayan tetkik ve/veya tahlillerin, numunenin gönderilmesi suretiyle yurtdışı sağlık hizmeti sunucularında yaptırılabilmesi için aşağıdaki düzenlemelere

uyulacaktır. Tetkik ve/veya tahlillerin kişilerin yurtdışına gönderilmesi suretiyle yaptırılması işlemleri SUT'un 4.4.3.A numaralı maddesi doğrultusunda yürütülmektedir.

1) Yurtdışı Tetkik Sağlık Kurulu Raporu

SUT'un 4.4.3.B-1 numaralı maddesinde yurtdışı tetkik işlemlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Numunenin gönderilmesi veya hastanın gönderilmesi suretiyle tetkiklerin ve/veya tahlillerin yurtdışında yaptırılabilmesi için gerekli sağlık kurulu raporları, üniversite veya eğitim araştırma hastaneleri sağlık kurullarınca, SUT eki "Yurtdışı Tetkike İlişkin Sağlık Kurulu Raporu" (EK-1/C) formatına uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Raporlarda tetkikin/tahlilin yurtiçinde yapılamadığı ayrıntılı gerekçeleri ile belirtilmesi gerekmektedir.

Sağlık kurulu, en az biri ilgili dal uzman hekim olmak kaydıyla; üniversite hastanelerinde en az bir öğretim üyesi, eğitim ve araştırma hastanelerinde en az bir klinik şefi veya şef yardımcısı katılımıyla oluşturulması gerekmektedir.

Numunenin gönderilmesi suretiyle yurtdışında yapılacak tetkikler ve/veya tahliller için düzenlenen sağlık kurulu raporlarının, Sağlık Bakanlığınca onaylanması gerekmektedir.

2) Yurtdışı Tetkik Bedellerinin Ödenmesi

SUT'un 4.4.3.B-2 numaralı maddesinde yurtdışı tetkik işlemlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Numunenin gönderilmesi veya hastanın gönderilmesi suretiyle yurtdışında yapılan tetkik ve/veya tahlil bedeli tetkik ve/veya tahlili yapan sağlık hizmeti sunucusunca düzenlenen faturada/fatura yerine geçen belgede belirtilen tutar üzerinden, SGK tarafından yurtdışı sağlık hizmeti sunucusu banka hesabına havale edilmesi veya kişilerce ödenen tutarın belge karşılığı kendilerine ödenmesi suretiyle karşılanır.

Kurumca, yurtdışında yapılacak tetkikler/tahliller için oluşacak giderlere mahsuben talep edilmesi halinde kişilere veya sağlık hizme-

ti sunucusuna avans ödenebilir. Avans ödemesi misyon şefliği aracılığıyla da yapılabilir.

Kurum, avans ödemeleri için, yurtdışındaki sağlık hizmeti sunucuları tarafından düzenlenen belgelerin ve raporların misyon şeflikleri tarafından onaylanmasını isteyebilir.

Sosyal güvenlik il müdürlüklerince yurtdışında tetkik yaptırılması ile ilgili olarak yapılan işlemler sonrasında, SUT eki EK-1/A² ile birlikte Genel Müdürlüğe bilgi verilmesi gerekmektedir.

IV-YURTDIŞI YOL, GÜNDELİK VE REFAKATÇİ GİDERLERİ

1) Yol Gideri

SUT'un 4.4.3.C-1 maddesinde yol giderine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Yurtdışına gönderilen hasta ile raporda öngörülmesi halinde bir kişiyle sınırlı olmak üzere refakatçisinin (18 yaşını doldurmamış kişiler için refakatçi öngörülme şartı aranmaz) yol gideri, ulaşım aracına ilişkin fatura/bilet tutarı üzerinden Sosyal Güvenlik Kurumu'nca ödenir. Yurtdışı tetkik/televi için düzenlenen sağlık kurulu raporunda hastanın yurtdışına tarifeli hava taşıtı dışındaki hava taşıtı ile (ambulans uçak, özel uçak vb.) naklinin gerektiğinin belirtilmesi halinde gidiş için söz konusu taşıt bedelleri fatura/belge karşılığı ödenir. Yurtdışına gönderilen hastanın dönüşü için; tedavinin yapıldığı sağlık hizmeti sunucusunca tarifeli hava taşıtı dışında bir hava taşıtı ile dönmesi gerektiğinin belgelendirilmesi halinde de taşıt bedelleri ulaşım aracına ilişkin fatura/belge tutarı üzerinden ödenir.

Tedavi/tetkik için yurtdışına gönderilen kişinin tedavi/tetkik sırasında ölümü hâlinde, cenazesinin nakil gideri ile varsa refakatçisinin yurda dönüş yol giderleri de Kurumca karşılanır.

2) Gündelik

SUT'un 4.4.3.C-2 maddesinde yol giderine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Yurtdışına gönderilen hasta ile raporda öngörülmesi halinde bir kişiyle sınırlı olmak üzere refakatçisi-

ne (18 yaşını doldurmamış kişiler için refakatçi öngörülme şartı aranmaz) "gündelik"/"yemek ve yatak gideri" ödemesi işlemleri aşağıda belirtilen düzenlemeye göre yürütülmektedir.

Ayaktan tedavinin sağlandığı her gün için hasta ve refakatçinin her birine "gündelik", yatarak tedavide ise yatarak tedavi süresi ile sınırlı olmak üzere sağlık hizmeti sunucusunda kalınmayan her gün için refakatçisine "yemek ve yatak gideri" ödenir. Ödemelerde, 6245 sayılı Harcırah Kanunu gereği Bakanlar Kurulunca belirlenen ilgili yıl "Yurtdışı Gündeliklerinin Hesaplanmasında Esas Alınacak Cetvel" in (VI) numaralı (Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar) sütununda gönderilen ülke için belirlenen bedel esas alınır.

V- SONUÇ

Yurtdışında tedavinin sağlanması için Türkiye'de tedavinin/tetkikin mümkün olması gerekmektedir.

Yurtdışı tedavi için yukarıda belirtildiği üzere Kurumca belirlenen hastanelerce sağlık kurulu raporu alınması ve teyit edilmesi sonrasında Sağlık Bakanlığınca onaylanması gerekmektedir. Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı tıp fakültesi hastaneleri tarafından kendi mevzuatına uygun düzenlenen yurtdışı tedaviye ilişkin sağlık kurulu raporlarının Sağlık Bakanlığınca onaylanmış olması yeterli sayılmaktadır.

Söz konusu işlemler sonrasında, Dışişleri Bakanlığı nezdinde gerçekleştirilecek işlemler Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yürütülmektedir.

Yurtiçinde yapılamayan tetkik ve/veya tahlillerin, numunenin gönderilmesi suretiyle yurtdışı sağlık hizmeti sunucularında yaptırılması de mümkündür. Bunun için de yukarıda belirtilen şartların sağlanması gerekmektedir.

Ayrıca yine Kurumca belirlenen şartların sağlanması şartıyla yurtdışı yol, gündelik ve refakatçi giderleri de karşılanabilmektedir.

DİPNOTLAR

- 1 25/03/2010 tarih ve 27532 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- 2 SUT eki EK-1/A'da "Yurtdışı Tedavi/Tetkik için Hasta İzleme Çizelgesi" yer almaktadır.